

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ایمنی و سلامت شغلی

اصغری

کارشناس کنترل عفونت مرکز آموزشی درمانی سینا

مقدمه

انسان، از آغاز آفرینش، برای پویایی زندگی خود، به کار و کوشش مجبور بوده و در این راه، سختی های بسیار متحمل شده است. نیروی کار هر کشور، به ویژه کشورهای در حال توسعه، بخشی پر اهمیت از سرمایه های ملی دانسته شده و از پایه های توسعه ای اقتصادی و اجتماعی انگاشته می شود. از این رو، حفاظت از تندرستی نیروی کار و بهسازی محیط کار، از اهمیتی شایان توجه برخوردار است.

سلامت شغلی (Occupational Health) و بهداشت حرفه ای

سلامت شغلی، تندرستی، ارتباط آن با کار و محیط کار را بررسی می کند. در آغاز، گستره ی سلامت شغلی، به آسیب ها یا بیماری های شغلی محدود می گردید، که به کار، شرایط کار یا محیط کار نسبت داده می شد. به تدریج، بررسی های انجام شده مشخص ساختند که سه عامل یاد شده از جمله عوامل کمک کننده به بروز بیماری های غیر شغلی نیز هستند و از این رو، دامنه ی سلامت شغلی گسترش یافت.

- **بیماری ناشی از کار:** بیماری هایی است که به علت مواجهه با عوامل فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیکی یا ارگونومی محیط کار بوجود می آید.
- **بیماری های مرتبط با کار:** بیماری هایی هستند با چند منشاء یا عامل مختلف که معمولاً در افراد جامعه وجود دارند و شغل یکی از عوامل بوجود آورنده ی آنهاست و احتمالاً حالت زمینه ای موجود را تشدید می کند.
- **بهداشت حرفه ای،** عبارت است از، دانش پیش بینی، تشخیص، ارزیابی و کنترل خطرهای بهداشتی در محیط کار. هدف آن، تأمین، نگهداری و بالا بردن سلامت و تندرستی کار آنان و در پایان، ایمن نگهداشتن جامعه است. در بهداشت حرفه ای، بیماری ها و عوارض حادو مزمن ناشی از عوامل زیان آور محیط کار بررسی می شوند.

اهداف سلامت شغلی

- تأمین، نگهداری و بالا بردن سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی کارکنان در هر پیشه ای که هستند.
- - پیشگیری از بیماری ها و آسیب های ناشی از کار
- - حفاظت کارکنان در برابر عواملی که برای تندرستی زیان آور هستند.
- - به کارگیری فرد در کاری که از نظر فیزیولوژیک و روانی توانایی انجام آن را داشته باشد.
- - همخوانی کار با فرد و در صورت نبود امکان، همخوانی فرد با کار

مهم ترین وظایف واحد بهداشت حرفه ای

۱- بازرسی فنی محیط کار

۲- اندازه گیری و ارزیابی عوامل زیان آور فیزیکی ، عوامل شیمیایی محیط کار ، زیست شناسی ، عوامل زیان آور ارگونومیک

۳- بررسی روش های کار در کارگاه ها و ارایه ی روش بهینه

۴- بررسی وسایل حفاظت فردی و راهنمایی در نحوه ی استفاده از آن

۵- پیشگیری از بیماری ها و حوادث شغلی در همه حرفه ها (منظور از بیماری ها و حوادث شغلی آنهایی هستند که در حین انجام کار وبواسطه آن رخ می دهند).

۶- تشکیل پرونده پزشکی پرسنل و بررسی وضعیت سلامتی آن ها.

مخاطرات سلامت در بیمارستان

- مخاطرات عمده سلامت در بیمارستان ناشی از عدم اجرای مقررات بهداشتی، مواد زائد جامد(زباله) ، فاضلاب، رختشویخانه بیمارستان، آب و مواد غذایی غیر بهداشتی و عدم مراعات نظافت عمومی و عوامل زیان آور حرفه ای نظیر عوامل فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیک، ارگونومیک (پوستچرهای نامناسب حین کار، کار تکراری در هر یک از نواحی بدن، حمل غیر اصولی اجسام، اختلالات اسکلتی- عضلانی و...) و روانی
- استرس شغلی
- - خشونت در محیط کار(برخورد نامناسب ارباب رجوع)
- - افتادن و لیز خوردن- سقوط اشیاءغیره می باشند که کلیه بیماران، ملاقات کنندگان، کارکنان و در نهایت جامعه را در معرض این مخاطرات قرار می دهد.

عوامل زیان آور محیط کار:

- الف - عوامل زیان آور فیزیکی محیط کار : صدا- ارتعاش - گرما- سرما- روشنایی- فشار- اشعه های مضر.
- ب - عوامل زیان آور شیمیایی محیط کار : گازها و بخارات - گردو غبار- دود و دمه - حلالها- مواد ضد عفونی کننده.
- ج - عوامل زیان آور بیولوژیک محیط کار : ویروسها- باکتریها- قارچها- انگل ها- خون و ترشحات آلوده و غیره.
- د - عوامل زیان آور ارگونومیکی محیط کار : وضعیت نامطلوب بدن در هنگام کار - استفاده از ابزار آلات نامناسب و غیره.
- ه- عوامل روانی محیط کار : عواملی که موجب بروز استرس ها و اختلالات روحی و روانی در محیط کار می شوند.

در بهداشت حرفه ای عمده تلاشها بر ارزیابی این عوامل و کنترل یا حذف آنها می باشد

عوامل زیان آور فیزیکی

صدا: اگر در محیط های درمانی میزان صدا از حدود ۶۰ دسی بل فراتر رود ممکن است در طولانی مدت موجب آسیب هایی گردد: افت شنوایی از صدا، جلوگیری از شنیدن مکالمه و علائم خطر- اثر روی بینایی- تأثیر بر سیستم تعادلی- مشکلات و اختلالات روانی و اجتماعی و اختلالات فیزیولوژیکی.

ارتعاش: نیروی ارتعاشی از بیشتر تجهیزات و ماشین ها پراکنده می شود و امکان انتقال آن به کالبد افرادی هست که با این تجهیزات کار می کنند.

روشنایی: روشنایی مناسب موجب حفاظت بیشتر بینایی کارکنان، کاهش عوامل ایجاد خستگی و فشار ناشی از روشنایی غیر کافی و پیشگیری از حوادث ناشی از کار می گردد .

گرما: عوارض ناشی از گرما: کاهش بازده کاری، احساس خستگی توأم با ناآرامی و تحریک پذیری، خواب آلودگی، عطش فراوان، بالا رفتن درجه حرارت بدن، تند شدن نبض، کم شدن مقدار ادرار، کرامپ عضلانی، خستگی گرمایی، گرمزدگی، سنکوپ گرمایی.

سرما: عوارض ناشی از سرما: یخ زدگی- پای سنگربانان- هیپوترمی. (دما ۲۳ تا ۲۵ درجه سانتیگراد)

فشار: پرتوها، گونه از انرژی هستند که در در خلأ یا ماده منتشر می شوند و به دسته پرتوهای یونیزان و غیر یونیزان دسته بندی می شوند.

- **حریق**
- **برق:** برق گرفتگی زمانی بوجود می آید که جریان الکتریکی از بدن انسان عبور نموده و صدماتی را پدید آورد
- **کپسول های تحت فشار**
- **گازهای طبی:** اشتباه ساده در نحوه استفاده ، بی توجهی به خلوص و ناخالصی گازها ، عدم استفاده از اتصالات مناسب ، بی دقتی در رنگ آمیزی و انجام ،ندادن آزمون های دوره ای سیلندرها ، اهمیت ندادن به نکات ایمنی و کیفی اتاق مرکزی گازها و همچنین فراموشی موضوع

عوامل زیان آور شیمیایی

مواد شیمیایی:

- گازها و بخارات

- ذرات معلق: شامل کلیه ذرات مختلفی است که در فضای محیط زیست و یا محیط کار به صورت آئروسول موجود باشند

عوامل زیان آور بیولوژیکی

- بیماری های ناشی از ویروس ها: هپاتیت B - C - HIV - هاری - زگیل - نیوکاسل
- بیماری های ناشی از باکتری ها: سیاه زخم - بروسلوز - کزاز - سل - طاعون
- بیماری های ناشی از ریکتیزیا ها: تب کیو.
- بیماری های ناشی از انگل ها: کرم قلابدار - شیستوزومیاز - جرب (گال) - تیفوس.
- بیماری های ناشی از قارچ ها: هیستوپلاسموز - اسپرژیلوز - درماتوفیتوز - کچلی.

عوامل زیان آور ارگونومی

- ارگونومی از دو واژه یونانی ارگو به معنی کار و نوموس به معنی قانون گرفته شده است و از نظر لغوی قوانین کار است. ارگونومی عبارت است از تطابق علمی کار و محیط کار با مشخصات فیزیکی و روانی انسان.
- **صدمات اسکلتی - عضلانی مرتبط با کار، حمل دستی بار، نوبت کاری**

ایمنی و پیشگیری از حوادث شغلی

- خطر: شرایطی است که موجب آسیب رسانی می شود. در واقع خطرها مانند مواد منفجره ای هستند که همه جا وجود دارند و بر اثر محرک هایی مثل خطای انسانی، نارسایی در دستگاه مدیریت، خرابی دستگاه و غیره به حادثه تبدیل می شود.
- حادثه: عبارت است از یک رویداد برنامه ریزی نشده و در نتیجه ناخواسته که موجب بروز زیان می شود.
- ایمنی: عبارت است از درجه دور بودن از خطر.

اقدامات ایمنی و پیشگیری از حوادث شغلی

- ارزیابی و شناسایی خطرات
- گزارش حادثه و بررسی اقدامات
- **(PPE)** وسایل حفاظت فردی: وسایل حفاظت فردی تجهیزاتی هستند که برای حفاظت کارکنان از صدمات شغلی و یا بیماری های ناشی از تماس با مواد بیولوژیکی، شیمیایی، فیزیکی، رادیولوژیک، الکتریکی و غیره طراحی شده اند.
- کنترل عفونت

از حسن توجه شما سپاسگزارم